

Розробка дистанційного курсу «Спортивна метрологія» для організації індивідуальної роботи студентів спеціалізації «Фізичне виховання та спорт»

Бойченко Н.В., Алексєєва І.А., Алексєнко Я.В.
Харківська державна академія фізичної культури

Анотація. В статті розглянуто особливості застосування дистанційного курсу «Спортивна метрологія» для організації індивідуальної роботи студентів спеціалізації «Фізичне виховання та спорт». Визначено основні переваги застосування дистанційного курсу. Визначено основні засади, які необхідно враховувати при складанні дистанційного курсу.

Ключові слова: дистанційний курс, дистанційне навчання, фізичне виховання, засади, студенти.

Дистанційне навчання у навчальних закладах фізичного виховання виявляється вкрай необхідним у випадках, коли студент з об'єктивних причин не може відвідувати усі заняття у звичайному режимі (наприклад, якщо спортсмен професійно займається спортом, є членом збірної команди України, знаходиться на зборах перед міжнародними змаганнями і т. д.).

Застосування дистанційного навчання дає цілий ряд переваг, до яких зазвичай відносять наступні: можливість комбінування різних форм представлення інформації (текстової, графічної, анімації, відео, аудіо); можливість адаптації курсу до індивідуальних особливостей студентів; надання студентам права керувати розміром і черговістю видачі порцій матеріалу, що вивчається; забезпечення технологічної основи для гнучкої взаємодії між студентами та викладачами.

Аналіз літературних джерел вітчизняних та зарубіжних фахівців свідчить про наявність досліджень, присвячених проблемі становлення та розвитку дистанційного навчання. Але до кінця ще не вирішене питання щодо особливості побудови та застосування елементів дистанційної освіти в навчальному процесі підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах.

Студенти вищих навчальних закладів (ВНЗ) спеціалізації «Фізичне виховання та спорт» повинні знати можливості використання сучасних технічних та програмних засобів на різних етапах багаторічної підготовки спортсменів: від селекції до спорту вищих досягнень та впровадження здобутих навичок у практичну діяльність тренера з виду спорту, для оцінки рівня технічної, тактичної, морфофункціональної, психофункціональної та функціональної підготовленості спортсмена та поліпшення рівня здоров'я людини.

Специфіка підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту полягає в тому, що значна частина студентів денної форми навчання є діючими спортсменами, навчання яких пов'язане з насиченим режимом тренувального процесу, частими від'їздами на змагання та збори, їм доводиться примусово пропускати певну кількість аудиторних занять, а відтак у студентів у подальшому виникають проблеми щодо засвоєння навчального матеріалу і формування вмій і навичок на належному рівні, а також вивчення інформаційних технологій для більшості студентів не є основною метою навчання у ВНЗ фізкультурного профілю. Одним з шляхів вирішення зазначених проблем та підвищення ефективності навчального процесу та більшої зацікавленості студентів є доцільним впровадження елементів дистанційного навчання при навчанні у ВНЗ фізкультурного профілю.

Дистанційне навчання фахівців з фізичного виховання та спорту базується на принципах індивідуалізації та самостійності навчання студента. Для організації навчання студентів створюються дистанційні курси. Курси дистанційної освіти (Distance education course) – структуровані навчальні програми для студентів, що перебувають у місці, відмінному від місцезнаходження викладача, які припускають формулювання цілей вивчення, участь одного або більше викладачів, наявність засобів комунікації та опис досліджуваного предмету [4]. Основним елементом дистанційної освіти є дистанційний курс, що включає пошук потрібних відомостей в мережах, обмін листами, як з куратором курсу, так і з іншими студентами, звернення до баз даних, періодичних інформаційних видань, поширюваних за допомогою Інтернет.

Для викладача у порівнянні з традиційним навчанням, планування та опрацювання відомостей для дистанційний курс є більш складним процесом. Такий курс вимагає більшої гнучкості, детальнішого опрацювання змісту, ретельнішого планування підтримки студентів. При складанні курсу потрібно враховувати такі основні засади [3, 4]:

1. Мета і завдання вивчення дистанційного курсу. Зміст дистанційного курсу повинен відповідати меті і завданням його вивчення. Мета навчання курсу є похідною від загальної мети дистанційного навчання. Мету слід визначити залежно від знань, умінь та навичок, які необхідно сформувати студентові після закінчення курсу. Завдання повинні розглядатись як досяжні і тому бути досяжними для вимірювання вимог щодо виконання роботи.

2. Попереднє тестування студентів. Програма дистанційного курсу повинна адаптуватися до рівня підготовки студента. Це можна виконати за допомогою попереднього тестування рівня знань студента і налагодження курсу для них.

3. Поділ навчального матеріалу на блоки. Зміст може бути поділений на блоки (невеликі закінчені частини) для полегшення сприймання матеріалу студентами. Це доцільно робити з тим матеріалом, контекст якого піддається розподілу на частини з внутрішньою і зовнішньою структурою. Завершені розділи повинні бути чітко визначені.

4. Послідовність подання матеріалу. Матеріал повинен відображатися в логічній послідовності – це дозволяє студенту краще його засвоювати. Зміст повинен бути сфокусованим на проблемі, яка вивчається. Необхідно вказувати попередні знання, на яких базується зміст. Зміст повинен бути доречним, точним, перевіреним, повним і добре організованим.

5. Питання. Це загальний спосіб допомогти студенту закріпити зміст, або оцінити розуміння змісту. Характеристики питання включають відповідність до змісту і мети, до розміщення. Кожний блок може закінчуватися переліком контрольних питань і завдань для самоперевірки, а також проблемними питаннями для індивідуальної і колективної роботи.

6. Рекомендації з оформлення. Бажано використовувати принцип мінімуму на сайті. Занадто велика кількість сторінок уповільнює переміщення і робить зв'язок неефективним. Можна створювати вкладені сторінки, використовуючи відповідні гіперпосилання. Це дозволяє швидко переглядати потрібний матеріал.

7. Подання навчального матеріалу. Подання матеріалу на екрані відрізняється від подання матеріалу на папері. При великій різноманітності способів подання матеріалу на комп'ютері одним із головних недоліків є порівняно низька її щільність. Відомості на екрані повинні бути подані в зрозумілому, простому вигляді та бути естетично оформлені.

8. Використання кольорів. Колір та інші засоби подання повідомлень на екрані повинні забезпечувати естетичний зовнішній вигляд. Використання різних кольорів корисне для привертання уваги, однак їх надлишок може відволікати. В тексті та зображенні, не слід використовувати більше, ніж сім кольорів, фон та знайомий текст не повинні відволікати уваги; навчання має бути сфокусовано на цільовому змісті.

9. Підтримання мотивації та зацікавленості студентів. Перед створенням та використанням дистанційного курсу для підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту у ВНЗ слід звернути увагу на формування необхідного мінімуму вмінь та навичок використання сучасних інформаційних технологій для подальшого отримання та обміну відомостями в процесі навчання. Слід чітко визначити, що студенти дистанційно можуть звітуватися викладачеві про виконання практичних завдань, проходження тестового контролю, але обов'язковою вимогою є очне складання заліків та іспитів. Також потрібно визначитися з програмним забезпеченням, яке повністю задовольнятиме вимоги як викладачів, так і студентів при підготовці фахівця з фізичного виховання та спорту.

Існує багато рішень для системи дистанційного навчання, відмінних за технічними характеристиками, наявністю і рівнем складності різних функціональних компонентів, діапазоном використання, ціною і ціновою політикою, вимогами до устаткування серед яких комерційні продукти, наприклад, Oracle (i- Learning), IBM (Learning Space), «ІЛІАС», WebCT, «Прометей» виробництва НІТ АСКБ, та засоби Open Source: MOODLE, ATutor, Dokeos, Claroline тощо [2].

Найпопулярнішою системою дистанційної освіти можна назвати MOODLE. В Україні MOODLE використовується як платформа дистанційного навчання в Києво-Могилянській Академії, на кафедрі інформатики в Національному педагогічному університеті ім. М. П. Драгоманова, Тернопільському Національному педагогічному університеті, Мелітопольському державному педагогічному університеті, Запорізькому Національному університеті та багатьох інших навчальних закладах країни. Розроблено 317 689 дистанційних курсів з різних дисциплін [1].

Отже, використання дистанційного курсу «Спортивна метрологія» студентів спеціалізації «Фізичне виховання та спорі» при денній формі навчання значно розширить можливості для організації індивідуальної роботи студентів, навчання яких пов'язане з насиченим режимом тренувального процесу. Для реалізації побудови дистанційного курсу доцільно використовувати систему MOODLE.

Література:

1. Белозубов А.В. Система дистанционного обучения Moodle / А.В. Белозубов, Д.Г. Николаев // Учебно-методическое пособие. – СПб., 2007. – 23 с.
2. Засоби інформаційно-комунікаційних технологій єдиного інформаційного простору системи освіти України: Монографія / [В. В. Лапінський, А. Ю Пилипчук, М. П. Шишкіна та ін.]; за наук. ред. проф. В. Ю. Бикова – К.: Педагогічна думка, 2010. – 160 с.
3. Кухаренко В.М. Дистанційний навчальний процес: Навчальний посібник / Кухаренко В.М., Сиротинко Н.Г., Молодих Г.С., Твердохлебова Н.Є. // За ред. В.Ю. Бикова та В.М. Кухаренка. – К.: Міленіум, 2005. – 292 с.
4. Теория и практика дистанционного обучения: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева; Под ред. Е. С. Полат. – М.: Издательский центр "Академия", 2004. – 416 с.

Відомості про авторів:

Бойченко Наталя Валентинівна –

кандидат наук з ФВ та С, доцент кафедри єдиноборств, МСУ з дзюдо
Харківська державна академія фізичної культури

Алексєєва Ірина Анатоліївна –

викладач кафедри інформатики та біомеханіки
Харківська державна академія фізичної культури

Алексєнко Яна Валеріївна –

старший викладач кафедри інформатики та біомеханіки
Харківська державна академія фізичної культури

Надійшла до редакції 21.12.2015 р.